

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 75/2017-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudcov Jany Baricovej a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Darinou Hanáčkovou, advokátkou, Záhradnícka 41, Bratislava, pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 10 P 42/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 10 P 42/2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Dunajská Streda p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 P 42/2015 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 600 € (slovom šesťsto eur), ktoré je Okresný súd Dunajská Streda povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Dunajská Streda je povinný uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Dariny Hanáčkovej, Záhradnícka 41, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 75/2017-10 zo 14. februára 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 P 42/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom, v ktorom je ako otec maloletej [REDACTED] účastníkom konania „o zmene úpravy práv a povinností rodičov k maloletemu dieťaťu“, dochádza k zbytočným prietahom. Poukázal na to, že v decembri 2011 Okresný súd Galanta vydal predbežné opatrenie, ktorým upravil práva a povinnosti rodičov k maloletej. Následne Okresný súd Galanta 29. februára 2012 ex offi začal konanie o zmene úpravy práv a povinností rodičov k maloletej [REDACTED]. Uznesením z 26. novembra 2013 právoplatným

16. januára 2014 Okresný súd Galanta preniesol miestnu príslušnosť na okresný súd. Sťažovateľ vytkol, že do podania sťažnosti nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté napriek tomu, že ide o vec starostlivosti súdu o maloletých, ktorá by mala prebiehať bez zbytočných prierahov a mala by byť vybavená do 6 mesiacov. Okresný súd síce rozhodol vo veci rozsudkom z 24. júna 2016, avšak sťažovateľ proti nemu podal odvolanie.

3. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že o uvedenom odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 24. júna 2016 už rozhodol Krajský súd v Trnave, ktorý rozsudok okresného súdu v jednotlivých častiach potvrdil alebo zmenil, avšak v časti výživného a povinnosti matky informovať otca o mieste bydliska maloletej ho zrušil a vec v tejto časti vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľ tiež v sťažnosti uviedol, že nedal dôvod, aby v napadnutom konaní došlo k zbytočným prierahom, a vec vedenú na okresnom súde nemožno považovať za skutkovo ani právne zložitú. Okresný súd podľa neho nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, a bol opakovane krátkodobo, ale aj dlhodobo nečinný. Sťažovateľ uznal, že vo veci došlo k spojeniu viacerých konaní, avšak podľa neho samotná skutočnosť nespôsobila neprimeranú dĺžku konania.

5. Predsedníčke okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť na prierahy v konaní, ktorá bola vyhodnotená ako nedôvodná.

6. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v napadnutom konaní porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prierahov a zaplatiť mu finančné zadosťučinenie v sume 25 000 €, ako aj náhradu trov konania.

7. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. Spr 260/2017 z 19. apríla 2017 doručeným ústavnému súdu 20. apríla 2017 vyjadrila k sťažnosti predsedníčka okresného súdu, v ktorom uviedla:

„... V období od začatia konania do dňa 07. 02. 2014 vo veci konal Okresný súd Galanta. Uvedené obdobie tak nie je predmetom nášho vyjadrenia.

Vec bola tunajšiemu súdu postúpená z Okresného súdu Galanta na základe uznesenia č. k. 17P/278/212-115 zo dňa 26. 11. 2013. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 01. 2014. Spis bol doručený tunajšiemu súdu dňa 07. 02. 2014.“

8. Predsedníčka okresného súdu konštatovala, že po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí medzi bežnú agendu okresného súdu, avšak po skutkovej stránke je zložitá. Od doručenia spisu okresnému súdu bolo podaných 9 návrhov na vydanie neodkladných opatrení (predtým predbežných opatrení), pričom tieto boli podávané tak zo strany otca, ako aj zo strany matky maloletej.

9. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení poukázala aj na nasledujúce skutočnosti:

„Dňa 16. 05. 2014 bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom [REDAKOVANÉ] z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia a klinická psychológia detí (čl. 248), v ktorom bola znalcovi uložená povinnosť vypracovať znalecký posudok v lehote 40 dní. Znalec bol viackrát urgovaný, avšak aj napriek urgenciám nepredložil znalecký posudok a spis na výzvu súdu vrátil dňa 17. 02. 2015. Následne bol ustanovený nový znalec uznesením č. k. 15P/14/2014 - 506 zo dňa 24. 02. 2015 a to [REDAKOVANÉ], ktorému bola predĺžená lehota na vypracovanie znaleckého posudku. Znalecký posudok bol predložený súdu dňa 10. 07. 2015 (čl. 652). Súd ešte pred doručením znaleckého posudku, na návrh otca maloletého dieťaťa preniesol miestnu príslušnosť na Okresný súd Bratislava II a to uznesením č. k. 15P/14/2014 - 648 zo dňa 03. 07. 2015. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 18.08.2015. Po právoplatnosti uznesenia bol spis odstúpený na Okresný súd Bratislava II koncom augusta 2015. Okresný súd Bratislava II s postúpením nesúhlasil a vec predložil na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave. Krajský súd v Bratislave rozhodol že nesúhlas je dôvodný a určil, že príslušný na prejednanie a rozhodnutie veci je tunajší súd.

V priebehu sporu boli do spisu opakovane doručované podania otca maloletého dieťaťa, či matky maloletého dieťaťa. Tieto podania bolo potrebné doručovať účastníkom konania navzájom a tiež kolíznemu opatrovníkovi a neskôr aj prokuratúre, ktorá vstúpila do konania.

Spis bol viackrát na krajskom súde (4 x na Krajskom súde v Trnave a 1 x na Krajskom súde v Bratislave) a to z dôvodu:

- odvolania otca proti predbežnému opatreniu (čl. 420) v čase od 05. 03. 2015 do 17. 03. 2015

- odvolania otca proti predbežnému opatreniu (čl. 596) v čase od 08. 04. 2015 do 10. 04. 2015

- nesúhlasu Okresného súdu Bratislava II s postúpením veci (čl. 708) v čase od 10. 09. 2015 do 21. 10. 2015 nesúhlas OS Bratislava II.

- odvolania matky proti predbežnému opatreniu (čl. 835) v čase od 10. 02. 2016 do 24. 02. 2016

- odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej (čl. 1413) od 28. 09. 2016 do 09. 12. 2016

Rozhodovanie bolo po skutkovej stránke zložitú aj preto, že pre skutkové posúdenie boli potrebné odborné poznatky znalcom z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia a klinická psychológia detí.

Zložitost' po skutkovej stránke bola zapríčinená aj faktom, že znalci znalecký posudok nevypracovali včas. Prvý znalec bol opakovane urgovaný na predloženie znaleckého posudku a tiež na vrátenie spisu aj bez vypracovania znaleckého posudku. Keďže prvý znalec ani po urgenciách znalecký posudok nevypracoval, bolo nutné ustanoviť znalca iného. Aj druhý znalec však musel byť urgovaný, lebo posudok včas nepredložil. Znalecký posudok pritom bol pre účely rozhodnutia veci potrebný a nevyhnutný...

Sťažovateľ v konaní využíval svoje procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. V konaní podával opakovane návrhy na neodkladné opatrenia. Za obdobie čo vo veci konal tunajší súd ich podal zatiaľ celkom 6. O týchto bolo potrebné vždy rozhodnúť v zákonom stanovenej lehote. V konaní podával opakovane odvolania a preto musel byť spis opakovane predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutia o podaných odvolaniach. Vo veci bolo potrebné rozhodovať aj o námietke zaujatosti znalca, vznesenej otcom maloletého dieťaťa. Podával návrhy na doplnenie dokazovania. Opakovane doručoval rôzne podania a vyjadrenia, ktoré bolo potrebné doručovať ostatným stranám v konaní. Výkon procesných práv strany v konaní (sťažovateľa) nemožno posudzovať ako prietáhy sťažovateľa. Všetky tieto okolnosti, ale mali vplyv na dĺžku konania. ...“

10. Predsedníčka okresného súdu konštatovala, že zo strany okresného súdu nedošlo k priet'ahom v konaní a s'ťažnosť je nedôvodná.

11. V prípade, ak by bolo s'ťažnosti vyhovené, predsedníčka okresného súdu navrhla pri určení výšky finančného zadost'učinenia prihliadnuť na niekoľ'koročnú nadmernú zaťaženosť okresného súdu ako na okolnosť hodnú osobitného zreteľa. Tiež navrhla prihliadnuť na skutočnosť, že vo veci bol 24. júna 2016 vyhlásený rozsudok, ktorý v časti už aj nadobudol právoplatnosť, ako aj na to, že dĺžka konania bola ovplyvnená tiež konaním s'ťažovateľa a matky maloletej.

12. K vyjadreniu bol priložený aj chronologický prehľad procesných úkonov v napadnutom konaní.

13. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej s'ťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. K vyjadreniu okresného súdu zaujala na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právna zástupkyňa s'ťažovateľa. Vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 16. mája 2017 uviedla, že nevidí dôvod na to, aby napadnuté konanie bolo považované za zložité. Uznala, že strany v konaní uskutočnili viaceré podania, ktoré mohli spomaliť jeho priebeh, avšak nie v takej miere, aby to odôvodňovalo dĺžku napadnutého konania. Zároveň vytkla nesústredenú a neefektívnu činnosť okresného súdu.

15. Právna zástupkyňa s'ťažovateľa tiež vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej s'ťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

17. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. K porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

19. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

20. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý

znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

21. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

22. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 12 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb, ďalej z § 30 CMP, podľa ktorého po začatí konania postupuje súd v súčinnosti s ostatnými subjektmi konania tak, aby bola vec v čo najkratšom čase prejednaná a rozhodnutá (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok účinného do 30. júna 2016).

23. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

24. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, čo patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov. Čo sa týka skutkovej stránky, ústavný súd konštatuje, že možno pripustiť istú mieru skutkovej zložitosti veci vyplývajúcu z nutnosti vykonať znalecké dokazovanie.

25. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh na zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, ktorý má priamo vplyv na kvalitu životnej úrovne maloletej, preto je ústavný súd toho názoru, že takéto konania si vyžadujú mimoriadnu starostlivosť a pozornosť súdu, ktorá by mala viesť k efektívnemu a rýchlemu postupu v konaní. Tento názor je premietnutý do požiadavky vyplývajúcej z § 176 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016, v zmysle ktorého, ak zákon neustanovuje inak, vo veciach starostlivosti súdu o maloletých rozhodne súd bez zbytočného odkladu, najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa začatia konania.

26. Ústavný súd ďalej pri hodnotení okolností tohto prípadu a predovšetkým pri posudzovaní dĺžky konania zhodne s ESĽP (napr. H. v. United Kingdom z 8. 7. 1987) prihliadol aj na povahu konania dotýkajúceho sa ochrany záujmov maloletého dieťaťa a jeho osobného statusu, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02). Povaha tohto konania preto podmieňovala prísnejšie hodnotenie jeho priebehu ústavným súdom z toho hľadiska, či v ňom došlo nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou k zbytočným prieťahom (m. m. I. ÚS 419/2015).

27. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd konštatuje, že doterajšiu dĺžku napadnutého konania nemožno pričítať na ťarchu sťažovateľa, keďže svojimi úkonmi realizoval svoje procesné práva.

28. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prieťahov v doterajšom priebehu konania. Pri tomto hodnotení bral zreteľ len na tú časť konania, ktorá prebiehala pred okresným súdom, teda od 7. februára 2014, keď bol spis doručený okresnému súdu po postúpení veci z Okresného súdu Galanta. Sám sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že konanie proti Okresnému súdu Galanta vo veci prieťahov je už bezpredmetné a zameriava sa na postup okresného súdu.

29. Z chronologického prehľadu jednotlivých úkonov súdu a z predloženého súdneho spisu vyplýva, že okresný súd postupoval v konaní priebežne a medzi jeho úkonmi sa nevyskytli dlhšie obdobia nečinnosti. Ako problematické z hľadiska postupu súdu však

ústavný súd hodnotí obdobie vypracovávanía znaleckého posudku, keď bol súdny spis doručený ustanovenému znalcovi 4. júla 2014, avšak znalecký posudok nebol vypracovaný a predložený okresnému súdu ani 17. februára 2015, keď znalec vrátil na žiadosť súdu spis, hoci v uznesení o nariadení znaleckého dokazovania bola stanovená lehota 40 dní na vypracovanie znaleckého posudku. Okresný súd prvýkrát urgoval u znalca zaslanie spisu spolu so znaleckým posudkom 24. septembra 2014, teda po vyše mesiaci od uplynutia lehoty na vypracovanie znaleckého posudku. Po oznámení znalca z 27. októbra 2014, že 30. októbra 2014 má vyšetriť matku s dcérou a následne môže pristúpiť k vyhotoveniu znaleckého posudku, ho súd opätovne urgoval 16. decembra 2014. Ani po ďalších urgenciách súdu znalecký posudok nebol predložený, preto súd uznesením zo 4. februára 2015 rozhodol o uložení poriadkovej pokuty znalcovi. Napriek uvedenému znalecký posudok nebol vypracovaný a znalec na žiadosť okresného súdu vrátil spis dňa 17. februára 2015. Spis bol teda u znalca vyše sedem mesiacov bez toho, aby nakoniec došlo k vypracovaniu znaleckého posudku. Nový znalec bol ustanovený uznesením z 24. februára 2015 a spis prevzal 26. marca 2015. Napriek skutočnosti, že aj pre nového znalca platila lehota 40 dní na vypracovanie znaleckého posudku, znalecký posudok doručil až 10. júla 2015. Znalec požiadal o predĺženie lehoty na vyhotovenie znaleckého posudku, opakovane posúval odhadovaný termín jeho predloženia a bol súdom urgovaný na jeho zaslanie.

30. Ústavný súd konštatuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. I. ÚS 688/2014).

31. Podľa judikatúry ústavného súdu príslušný súd nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (III. ÚS 111/01, II. ÚS 523/2010).

32. Ústavný súd zdôrazňuje už uvedené, že konanie s takýmto predmetom si vyžaduje promptný postup okresného súdu. S ohľadom na túto skutočnosť a fakt,

že konanie v čase vyhlásenia rozsudku okresného súdu prebiehalo len pred okresným súdom vyše dva roky a štyri mesiace v rozpore s ustanovením § 176 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku platným a účinným do 30. júna 2016 a že znalecké dokazovanie trvalo vyše roka, je dostatočným dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa.

33. Vychádzajúc z týchto skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 P 42/2015 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

34. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, mu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 P 42/2015 konal bez zbytočných priet'ahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená v časti výživného a povinnosti matky informovať otca o mieste bydliska maloletej.

III.

35. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

36. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

37. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

38. Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 25 000 €, čo odôvodnil neprimerane dlhou dobou konania a nesústređeným a neefektívnym postupom okresného súdu.

39. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

40. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

41. Pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia vzal ústavný súd do úvahy jednak predmet napadnutého konania a neefektívnu činnosť okresného súdu v napadnutom konaní, ale zároveň zohľadnil aj nadmernú zaťaženosť okresného súdu (pozri informácie obsiahnuté vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu), čo objektívne sťažuje jeho reálne možnosti rozhodnúť o veci sťažovateľa v obvyklom a pritom primeranom čase. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (IV. ÚS 43/06, IV. ÚS 135/07). Vo výnimočných prípadoch daných špecifickými okolnosťami, za ktorých všeobecný súd koná, však enormná zaťaženosť všeobecných súdov hraničiaca s ich schopnosťou zabezpečiť v relevantnom čase (obvyklý) riadny chod orgánov verejnej moci môže predstavovať okolnosť hodnú osobitného zreteľa pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia (m. m. IV. ÚS 471/2012).

42. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd považoval priznanie sumy 600 € pre sťažovateľa za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

43. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila trovy konania, ktoré vyčíslila v celkovej sume 956,64 €.

44. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa §11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

45. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2015 v sume 858 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné vyhotovenie sťažnosti) po 143 €. Ďalej má právna zástupkyňa sťažovateľa podľa vyhlášky nárok aj na režijný paušál 8,58 € za každý úkon právnej služby. Právna zástupkyňa je zároveň platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena a náhrady zvyšujú podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi, spolu takto predstavuje sumu 363,79 €.

46. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

47. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2017